

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΛΕΩΝΙΔΙΟ

Ο μεγάλος Έλληνας (μικρασιάτης) επιφυλλιδογράφος και θεατρικός συγγραφέας, λάτρης του Λεωνιδίου και ιδιαιτέρως της συνοικίας του Κοιλιάσου, Δημήτρης Ψαθάς έγραφε:

«..Καρναβάλι στη Πάτρα και Πάσχα μόνο στο Λεωνίδιο».

Εδώ στο παραδοσιακό Λεωνίδιο αναβιώνει ένα από τα μοναδικά και πλέον φαντασμαγορικά αναστάσιμα έθιμα της Ελλάδος.

Το ξεχωριστό χρώμα το δίνει το πέταγμα των "αερόστατων" το βράδυ της ανάστασης, ένα έθιμο που απαντάται μόνο στη πόλη αυτή και αναβιώνει κάθε χρόνο. Πρόκειται για ένα από τα μοναδικά και πιο φαντασμαγορικά πασχαλινά έθιμα της Ελλάδας.

Με το **Χριστός Ανέστη** από τις πέντε ενορίες παίρνουν φωτιά οι **κολλημάρες** των αεροστάτων, οι ποτισμένες με λάδι και πετρέλαιο, πληρούν με ζεστό αέρα - που είναι ελαφρύτερος - τα αερόστατα και με ένα τεχνικό στρίψιμο τα ωθούν οι ενορίτες προς τα πάνω απελευθερώνοντάς τα, αυτά ανεβαίνουν στα μεσούρανα και για 30-40 λεπτά κατακλύζουν τον ουρανό, προσθέτοντας 500-600 αστέρια σ' αυτά της ανοιξιάτικης γλυκιάς αναστάσιμης νύκτας.

Το θέαμα είναι μοναδικό, όταν καίγεται κάποιο αερόστατο από υπερβολικά μεγάλη κολλημάρα, ή από πολύ πετρέλαιο, ή ακόμη όταν μπερδεύεται στα σύρματα της ΔΕΗ, η αγωνία κορυφώνεται, διότι οι ανταγωνιστές των άλλων ενοριών κρατούν λογαριασμό αποτυχιών, για να ακολουθήσουν τα πειράγματα το πρωί της Κυριακής του Πάσχα στην ψησταριά του Δήμου.

Τα αερόστατα, αφού ετοιμάζονται από τα παιδιά εβδομάδες πριν, από κάθε ενορία, αφήνονται - ρίχνονται εκατό με εκατόν είκοσι.

Δε γνωρίζουμε την προέλευση του εθίμου, αλλά οι παλιότεροι θυμούνται ότι ξεκίνησε περίπου το 1910-1915 (πληροφορία του μακαρίτη θεολόγου Νικολάου Οικονομάκη), από τον ΠαπαΔημήτρη Κουτσογιάννη ή τον Ευάγγελο Καρακλή.

Οι κόλλες που κατασκευάζονται τα αερόστατα έχουν χρώμα συνήθως μπλέ, πράσινο, πορτοκαλί, αλλά το χρώμα που κυριαρχεί είναι το κόκκινο και το κίτρινο.

Στην αρχή ενώνουν δύο κόλλες χαρτί μεταξύ τους, π.χ. μία κόκκινη και μία μπλέ, ύστερα τις κάνουν τέσσερις βάζοντας τα χρώματα αντίθετα (κόκκινο-μπλέ, μπλέ-κόκκινο). Μετά τις τέσσερις κόλλες χαρτί τις κάνουν οκτώ, τις οκτώ δεκαέξι.

Κατόπιν φτιάχνεται η κορυφή, ο θόλος του αεροστάτου, ο κουμπές. Τσακίζουν τις δύο άκρες της κορυφής τριγωνικά, τις κόβουν και μετά τις κολλούν με σύγχρονη κόλλα εμπορίου, (παλιά η κόλλα ήταν από ζυμάρι ή αλευρόκολλα). Ακολουθεί το καλάμωμα,

το ράψιμο δηλαδή λεπτυσμένου καλαμιού στο στόμιο του αεροστάτου. Μετά το ράψιμο στο καλάμι τοποθετείται σταυρωτά σύρμα και σ' ένα γάντζο ακριβώς στη διασταύρωση των συρμάτων τοποθετείται η κολλημάρα. Το άναμμα της κολλημάρας και το πέταγμα του αεροστάτου μόνο στο Λεωνίδιο και τη στιγμή που ο παπάς ψέλνει το **Χριστός Ανέστη**, έχει τη μοναδική του αξία, πουθενά αλλού δεν υπάρχει αυτό το έθιμο.

Δεν είναι βέβαια μόνο τα αερόστατα και το κάψιμο του τοποθετημένου επί ξύλινου δοκού και στη μέση του **αφανού (μεγάλος σωρός από αγκάθια-αφάνες που σπεύδουν οι ενορίτες με τις αναμμένες λαμπάδες τους να βάλουν φωτιά για να κάψουν τα αγκάθια που μ' αυτά κατασκεύασαν τον ακάνθινο στέφανο και επέθεσαν στο μέτωπο του Χριστού οι Εβραίοι)** Ιούδα, είναι και κάτι άλλο που κάνει την Ανάσταση στο Λενίδι μοναδική. Είναι τα χιλιάδες βαρελότα και οι εκατοντάδες δυναμίτες που ρίχνονται με το « Χριστός Ανέστη».

Κανείς δε γνωρίζει ποιος τα κατασκευάζει και ποιος τα πωλεί. Κανείς δεν αποκαλύπτει το μεγάλο μυστικό. Άλλος τα έχει στο ταγάρι και άλλος στην τσάντα της γυναίκας ή της κόρης του, για να αποφύγει τυχόν έλεγχο της Αστυνομίας.

Είναι έθιμο-λίγο βάρβαρο βέβαια και επικίνδυνο για την ιερότητα της στιγμής - και οι επισκέπτες, το δέχονται και το χαίρονται, όταν υπάρχει λογική, μέτρο και προ πάντων προσοχή όταν ρίχνονται.

Το βράδυ της Μ. Παρασκευής οι πέντε Επιτάφιοι ξεκινούν από τις εκκλησίες συνοδευόμενοι από το μεγάλο ξύλινο Σταυρό, όλα τα εξαπτέρυγα, όλο το εκκλησίασμα και τους ιερείς με την επίσημη φορεσιά τους, συναντώνται στην προ του Ηρώου Πεσόντων πλατεία. Ενώ αναπέμπεται δέηση, η εκκλησιαστική χορωδία που ίδρυσε ο καλλικέλαδος πατέρας μακαριστός Δημήτριος Γολεγός ψέλνει τα 'Εγκώμια'. Τα μάτια όλων περιεργάζονται τους Επιτάφιους για το ποιος είναι ο καλύτερα στολισμένος. Οι κοπέλες με την καθοδήγηση των μανάδων τους με ιδιαίτερη φροντίδα επιμέλεια αλλά και κατάνυξη τους έχουν ανθοκεντήσει περίτεχνα. Τα στεφάνια, οι σταυροί, τα στέμματα και τα άλλα κεντίδια από βιολέτες λευκές και μωβ, μονές και διπλές, τριαντάφυλλα, αγριολούλουδα, αγιωργί και φύλλα κισσού έχουν κάνει το θαύμα τους. Όλοι βραβεύονται. Δεν υπάρχει δεύτερος ή τρίτος. Όλοι είναι πρώτοι.

Μεγάλο Σάββατο βράδυ, ένταση, αναμονή και σκοτάδι. Πρόσωπα φωτισμένα από τα φαναράκια των μικρών και τα κεριά. Πλησιάζει η μεγάλη στιγμή της Αναστάσεως. Η μικρή όμορφη και γραφική πρωτεύουσα της Τσακωνιάς μετατρέπεται σ'ένα γιγάντιο σκηνικό θεάματος, ήχου και φωτός. Από τη μια τα βαρελότα, τα δυναμιτάκια, οι δυναμίτες και τα κανούλια, από την άλλη 500-600 αερόστατα ξεκολλούν από τη γη, για να ταξιδέψουν με ορμή στην αρχή και νωχελικά κατόπιν το ταξίδι τους προς τ' αστέρια.

Η παράδοση λέει πως όποιες καιρικές συνθήκες και να επικρατούν, ξαφνικά τη στιγμή της Αναστάσεως επικρατεί σχετική νηνεμία με ελαφρό δυτικό αεράκι. Οι φωτιές από τις κολλημάρες των αεροστάτων πολλές φορές γίνονται ορατές μέχρι τις Σπέτσες και το Ναύπλιο.

Την Κυριακή του Πάσχα ο Δήμος, χρόνια τώρα, στήνει στον κήπο του Δημαρχείου, σούβλες με αρνιά και κοκορέτσια και φιλεύει όλους τους επισκέπτες με καλόπιτο κρασί, νόστιμους μεζέδες και κόκκινα αυγά.

Στην Ακολουθία της Αγάπης, το απόγευμα, στην πλατεία 25^{ης} Μαρτίου το Ευαγγέλιο διαβάζεται και στην Τσακωνική διάλεκτο.

Φουστανελοφόροι και τζουμπελούδες (ο τζουμπές ήταν η τοπική επίσημη γυναικεία φορεσιά του Πραστού) χορεύουν τον Τσακωνικό και άλλους δημοτικούς χορούς. Η μουσική είναι πάντα ζωντανή από λαϊκούς ντόπιους οργανοπαίκτες. Προσφέρονται σ' όλους παραδοσιακές δίπλες που νοικοκυρές έφτιαξαν στα σπίτια τους. Το γλέντι κρατά γερά, κανένας δε βγαίνει από το χορό και πώς να βγει άλλωστε, αφού χορός της Αγάπης είναι αυτός.

